

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

DAVACI:

VEKİLİ: AV. ABDULHALİM YILMAZ

Kartaltepe Mah. Bahçesaray Sk. Özen Apt. No:16/7 İncirli Bakırköy/İSTANBUL

DAVALI: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ/ANKARA

VEKİLİ _____ : AV. ELİF KAYA-Aynı Adreste.

DAVANIN ÖZETİ: İran vatandaşı olan davacı tarafından, uluslararası koruma talebinin reddine dair Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 02/09/2014 tarih ve 18841 sayılı işleminin; din değiştirerek hristiyan olduğu, İran'da din değiştirenlerin idam edildiği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nce mülteci olarak tanındığı iddialarıyla iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacının yasalyollarla Türkiye'ye girdiği ve 01.10.2012 tarihinde uluslararası koruma talebinde bulunduğu, Kütahya İlinde imza yükümlülüğünü yerine getirmeyerek semti meçhule gittiği, uluslararası koruma dosyasının kapatılmasına karar verildiği, 28.08.2014 tarihinde başvurusunu yinelediği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin kendi başına korumayla ilgili statü verme yetkisinin olmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 1. İdare Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek işin gereği görüşüldü:

Dava, İran vatandaşı olan davacı tarafından, uluslararası koruma talebinin reddine dair Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 02/09/2014 tarih ve 18841 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

A-Dava konusu uyuşmazlığa ilişkin ulusal metinler:

Anayasanın 16. maddesinde; "Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir." hükmü ve 90. maddesinde de; "Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.... Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

cümle: 07/05/2004 - 5170 S.K./7.mad) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır."hükmü yer almaktadır.

11.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 3.maddesinde;"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;...d) Başvuru sahibi: Uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişiyi,...r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,...ifade eder."hükmü, **62.maddesinde;"(1) Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye'de kalmasına izin verilir."**hükmü, 63.maddesinde;"(1) Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde;a) Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, b) İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak, c) Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak, olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında ikincil koruma statüsü verilir."hükmü, 75.maddesinde de;" (1) Etkin ve adil karar verebilmek amacıyla, başvuru sahibiyile kayıt tarihinden itibaren otuz gün içinde bireysel mülakat yapılır. Mülakatın mahremiyeti dikkate alınarak, kişiye kendisini en iyi şekilde ifade etme imkânı tanınır. Ancak, aile üyelerinin de bulunmasının gerekli görüldüğü durumlarda, kişinin muvafakati alınarak mülakat aile üyeleriyle birlikte yapılabilir. Başvuru sahibinin talebi üzerine, avukatı gözlemci olarak mülakata katılabilir. (2) Başvuru sahibi, yetkililerle iş birliği yapmak ve uluslararası koruma başvurusunu destekleyecek tüm bilgi ve belgeleri sunmakla yükümlüdür. (3) Özel ihtiyaç sahipleriyle yapılacak mülakatlarda, bu kişilerin özel durumları göz önünde bulundurulur. Çocuğun mülakatında psikolog, çocuk gelişimci veya sosyal çalışmacı ya da ebeveyni veya yasal temsilcisi hazır bulunabilir. (4) Mülakatın gerçekleştirilememesi hâlinde, yeni mülakat tarihi belirlenir ve ilgili kişiye tebliğ edilir. Mülakat tarihleri arasında en az on gün bulunur. (5) Gerekli görüldüğünde başvuru sahibiyile ek mülakatlar yapılabilir. (6) Mülakatlar sesli veya görsel olarak kayıt altına alınabilir. Bu durumda mülakat yapılan kişi bilgilendirilir. Her

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

mülakatın sonunda tutanak düzenlenir, bir örneği mülakat yapılan kişiye verilir.", 93. maddesinin 1. fıkrasında da, "Uluslararası koruma başvuruları incelenirken, etkin ve adil karar verebilmek, başvuran tarafından **iddia edilen hususların doğruluğunu tespit edebilmek amacıyla menşe, ikamet ve transit ülkelerle ilgili Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği kaynakları ve diğer kaynaklardan güncel bilgi toplanır.**" hükmü yer almaktadır.

B-Dava konusu uyuşmazlığa ilişkin uluslararası metinler:

29.8.1961 tarih ve 359 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolünün 1. maddesi uyarınca bu Sözleşmenin; ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen her şahsa uygulanacağı kuralı öngörülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Sözleşmenin 1. maddesine çekince koyarak, yalnızca Avrupa'dan gelenlere mülteci statüsü tanımakta olup; Avrupa dışından gelenlere ise sığınmacı statüsü tanımaktadır.

Anılan Sözleşmenin 33. maddesinde de, "1.Hiçbir Taraf Devlet, bir mülteciyi, ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyecek veya iade etmeyecektir.

2. Bununla beraber, bulunduğu ülkenin güvenliği için tehlikeli sayılması yolunda ciddi sebepler bulunan veya özellikle ciddi bir adi suçtan dolayı kesinleşmiş bir hükümlü mahkum olduğu için söz konusu ülkenin halkı açısından bir tehlike oluşturmaya devam eden bir mülteci, işbu hükümden yararlanmayı talep edemez." hükmünü içermektedir.

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 2. maddesinde, herkesin yaşam hakkının yasanın koruması altında olduğu, 3. maddesinde de, ***hiç kimsenin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamayacağı düzenleme altına alınmıştır.***

C-Olaylar ve Olgular:

İran vatandaşı olan davacının 11.05.2012 tarihinde yasal yollardan Türkiye'ye giriş yaptığı ve 01.10.2012 tarihinde uluslararası koruma talebinde bulunduğu, Kütahya İlinde imza yükümlülüğünü yerine getirmeyerek semti meçhule gittiği, uluslararası koruma dosyasının kapatılmasına karar verildiği, 28.08.2014 tarihinde başvurusunu yinelediği, bunun üzerine tesis edilen dava konusu 02/09/2014 tarih ve 18841 sayılı işlem ile başvurusunun reddedildiği

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

görülmektedir.

D-Değerlendirme:

Uluslararası koruma, başvuru sahibi yabancının uluslararası ve ulusal mevzuatta yer alan sebeplerden dolayı (ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncel) ve haklı sebeplere bağlı olarak (zulme uğrama) vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanamama ya da haklı sebeplere bağlı olarak yararlanmak istenmemesi ya da önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan ve oraya dönemeyen veya dönmek istemeyen vatansız kişilere sağlanan statüdür. Bu statüden yararlanabilmenin ilk koşulu ise meydana gelen olaylar nedeniyle ve söz konusu olaylar sonucunda haklı nedenlere dayanan zulüm korkusudur. Zulüm korkusunun ise ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerine dayanması gerekmektedir. Zulüm haklı sebeplere bağlı olarak ilgilinin yaşam, özgürlük, ayrımcılık vb. gibi kişinin hayatını çekilmez duruma sokan nesnel olabileceği gibi öznel olarak değerlendirilebilecek durumları kapsar.

Uluslararası koruma başvurusu halinde ortada haklı sebeplere dayanan zulüm korkusunun olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirme nesnel ve öznel olarak değerlendirilmeye tabi tutulmalıdır. Nesnel unsurlar başvuruçunun menşei ülkesindeki koşulların somut olarak ele alınması ve söz konusu nesnel unsurlar da sonuçta başvuruçunun öznel unsurlardaki korkusunun saptanmasında önem arz edecektir. Belli olaylar karşısında her bireyin aynı davranmasını beklemek imkansız olduğundan, başvuruçunun olaylar karşısındaki durumu önem arz edecektir. Bu nedenle yapılacak mülakatlarda ilgililerin söz konusu zulüm korkusunu makul bir düzeyde ortaya koyabilmeleri gerekir. Yapılan mülakat sonucunda elde edilen verilerin yeteri derecede açık olmaması durumunda bir inanılabilirlik değerlendirilmesinin yapılması ve kişinin içinde bulunduğu korkunun makul olup olmadığının ve buna bağlı bir risk değerlendirmesinin yapılmasını gerekli kılacaktır.

6458 sayılı Yasa'da uluslararası koruma çeşitleri, "mülteci"(61. madde), "şartlı mülteci" (62. madde), "ikincil koruma" (63. madde) olarak sıralanmıştır. Yasanın ilgili maddeleri incelendiğinde, "mülteci statüsü" Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; "şartlı mülteci" statüsü ise Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar nedeniyle, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişilere tanınan bir haktır. Görüleceği üzere "mülteci"(61. madde), "şartlı mülteci" (62. madde) statüleri başvuruçunun özel koşulları nedeniyle verilebilecektir.

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokol ile benimsenen "geri göndermeme ilkesi"nin bir yansıması olarak 6458 sayılı Yasa'nın 63. maddesinde "ikincil koruma" statüsü öngörülmüştür

Buna göre Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde; a) Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, b) İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak, c) Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak, olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında ikincil koruma statüsü verileceği düzenleme altına alınmıştır.

Anılan hükmün (a) ve (b) bentleri, "mülteci"(61. madde), "şartlı mülteci" (62. madde) statülerinde olduğu gibi kişiye özel durumların varlığı şartını aramasına karşın, maddenin (c) bendinde ise, diğer statü ve şartlardan farklı olarak, *uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak, olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişilere*, "ikincil koruma" statüsünün verileceği benimsenmiştir.

Savunma dilekçesinde davacının uluslararası koruma talebinin, 6458 sayılı Yasa'nın 62. maddesi kapsamında şartlı mülteci statüsü açısından değerlendirildiği beyan edilmiştir. Mahkememizce yapılacak değerlendirmede ise, 6458 sayılı Yasa'nın sistematığına uygun olarak olarak davacının durumu öncelikle "mülteci" daha sonra "şartlı mülteci" ve her iki statüyü de mutlak surette elde edemeyeceğinin anlaşılması halinde ise bu sefer "ikincil koruma" statüsü açısından incelenecektir.

1-"Mülteci" statüsü açısından yapılan değerlendirme:

Davacının uluslararası koruma talebinin dayanağını teşkil eden iddiaların menşe ülkesi olan (Avrupa ülkeleri arasında yer almayan) İran'a ilişkin olması nedeniyle, davacının mülteci sıfatını kazanması mümkün değildir.

2-"Şartlı mülteci" statüsü açısından yapılan değerlendirme:

Davacı tarafından, din değiştirerek hristiyan olduğu, İran'da din değiştirenlerin idam edildiği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nce kendisine mülteci statüsü verildiği iddia edilmektedir.

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin bir çok kararında (Klein-Rusya; N – İsveç; M.S.S. – Belçika ve Yunanistan davalarında) belirttiği üzere iade edilecek ülkenin durumu hakkında, hükümetler ve hükümetlerarası kuruluşlar ile hükümet dışı kuruluşların hazırladığı raporların dikkate alınması gerekmektedir.

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

M.B. ve Diğerleri – Türkiye (Başvuru no. 36009/08) davasında da, İran vatandaşı olan ve 2002 yılında din değiştiren (Hıristiyan olan) başvuranlara, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nce sığınmacı statüsünün verilmesine karşın, başvuranların din değiştirmeleri yüzünden İran'da karşı karşıya oldukları riskle ilgili iddialarının sınır dışı edilmeden önce yerel makamlar tarafından yeterli biçimde incelendiğine İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi ikna olmamış ve Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Dosya kapsamında yer alan belgelerin tetkikinden, davacının din değiştirmesi nedeniyle menşe ülkesinde kötü muamele riski ile karşı karşıya olduğuna iddiasına yönelik olarak, davalı idare tarafından gerek iddianın doğruluğu gerekse de iddianın doğruluğu halinde (İran Yasaları irdelenerek) kötü muamele yasağı ve hatta yaşam hakkı açısından gerçek bir riskin varlığı konusunda herhangi bir irdeleme yapılmadığı görülmektedir.

E-Sonuç:

Mülteci hukukunun temel felsefesini belirleyen "geri gönderme yasağı" ile, başvuru sahiplerinin söz konusu yasak ile oluşturulankoruma kapsamında kalıp kalmayacağı belirlenmesi aşamasında Cenevre Sözleşmesini imzalayan Devletlere genelde ve özelde deilgili birimlerine bazı görevler verilmiştir. Bu görevlerin en önemlileri ise, başvuru sahiplerinin iddialarının doğruluğunu araştırma vesöz konusu iddiaların doğru olduğunun tespiti halinde de iddiaya konu riskin koruma kapsamına alınmaya değer eşığın üzerinde olup olmadığını belirlemektir. Zaten uluslararası kaynaklarca dile getirilen bu mükellefiyet 6458 sayılı Yasa'nın 93. maddesinde de öngörülmüştür.

Davacının din değiştirerek hristiyan olduğu, İran'da din değiştirenlerin idam edildiği yönündeki iddialarıyla yapmış olduğu başvuru üzerine Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nce mülteci olarak tanındığı hususu dikkate alındığında, davacının iddialarına yönelik olarak 6458 sayılı Yasa'nın 93. maddesi uyarınca yapılması gereken bilgi toplama görevi yerine getirilmeyerek tesis edildiği anlaşılan uluslararası koruma talebinin reddedilmesine dair dava konusu işlem yukarıda belirtilen ulusal ve uluslararası metinler yönünden hukuka aykırı bulunmuştur.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 90,80 TL yargılama giderinin ve A.A.Ü.T. Uyarınca takdir edilen 750,00 TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesi halinde davacıya iadesine, 6458 sayılı Yasa'nın 79. maddesi uyarınca yapılan değerlendirme sonucu dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşıldığından aynı Yasa'nın 80. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi uyarınca **iş bu karara karşı temyiz/itiraz yolu kapalı olmak üzere** 22/04/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.

ANKARA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 2014/2068

KARAR NO: 2015/849

Başkan
SEVİL KARAKAYA
37835

Üye
NAZİM TAHA KOÇAK
101647

Üye
ALPER KARAASLAN
165679

YARGILAMA GİDERLERİ:

Başvurma Harcı :	25,20 TL
Karar Harcı:	25,20 TL
Vekalet Harcı :	3,80 TL
Posta Gideri:	36,60 TL

TOPLAM: 90,80 TL